

กลวิธีการใช้ภาษาสื่อถึงตัวละครวรรณคดีที่ปรากฏ
ในบทเพลงจากวรรณคดีไทย พ.ศ. 2559 – 2560
Techniques of Thai Language Usage Reflecting
Characters from Thai Literary Works Mentioned in Thai
Songs' Lyrics from 2016 – 2017

วันที่รับบทความ : 5 ธันวาคม 2561

ชวัลรัตน์ วุฒิกร¹

วันที่แก้ไขบทความ : 27 กุมภาพันธ์ 2562

โสภิตา เก้าเอี้ยน²

วันที่ตอบรับบทความ : 13 มิถุนายน 2562

ณัฐนันท์ คำภา³

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีการใช้ภาษาสื่อถึงตัวละครในวรรณคดีที่ปรากฏในบทเพลงจากวรรณคดีไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2559 – 2560 บทความนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากบทเพลงจากวรรณคดีที่ปรากฏในเว็บไซต์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2559 – 2560 รวมทั้งสิ้น 28 เพลง ผลการวิจัยพบว่า กลวิธีทางภาษาที่ปรากฏ มีดังนี้ 1) การใช้คำ ได้แก่ การใช้คำมีศักดิ์ การใช้คำสื่ออารมณ์ การใช้คำภาษาอังกฤษ และการใช้คำสแลง ทั้งนี้การใช้คำมีศักดิ์ปรากฏมากที่สุด สื่อให้เห็นว่าบทเพลงจากวรรณคดีไทยนิยมใช้ถ้อยคำที่สละสลวย 2) การใช้สำนวน ได้แก่ การใช้สำนวนเดิมและการใช้สำนวนใหม่ การใช้สำนวนเดิมปรากฏมากที่สุด เนื่องจากการใช้สำนวนที่มีมาแต่โบราณนั้นสามารถอธิบายเนื้อความต่าง ๆ ให้ผู้อ่านได้เข้าใจได้ง่ายและชัดเจน 3) การใช้ภาพพจน์ ได้แก่ ปฏิพจน์ อติพจน์ อุปมา และอุปลักษณ์ การใช้ภาพพจน์ที่ปรากฏมากที่สุดคือ ปฏิพจน์ ซึ่งเป็นภาพพจน์ที่แสดงการใช้คำถามโดยไม่ต้องการคำตอบ แต่ใช้เพื่อให้ผู้ฟังฉงนหรือแสดงอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ

คำสำคัญ : ตัวละครจากวรรณคดี บทเพลงจากวรรณคดีไทย

¹ นักศึกษาลัทธิศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 4 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
e-mail: peung_chawanrat@hotmail.com

² นักศึกษาลัทธิศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 4 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
e-mail: Spnat39@hotmail.com

³ อาจารย์ ดร. ประจักษ์สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
e-mail: natthan.l@gmail.com

Techniques of Thai Language Usage Reflecting Characters from Thai Literary Works Mentioned in Thai Songs' Lyrics from 2016 – 2017

Received: December 5, 2018

Revised: February 27, 2019

Accepted: June 13, 2019

Chawanrat Wootikron¹

Sopita Kaoian²

Natthanan Khampha³

Abstract

This article aimed at studying techniques of Thai language usage which reflected characters from Thai literary works mentioned in Thai songs' lyrics from 2016 – 2017. Data collection was done by gathering 28 Thai songs involving Thai literary works available online during the abovementioned period. The results of the study indicate that the adopted techniques are namely, 1) *word usage* which includes gradable words, literary words, English lexicons, and slangs; 2) *idioms*, that is, conventional idioms and modified idioms. The former ones are more commonly used, since they offer readers more complete, simple and clear explanation; and 3) *figurative language*, namely rhetorical questions, hyperboles, similes, and metaphors. The most frequently used kind of figurative language is rhetorical questions which are posed not for the sake of getting an answer but for enlightening or expressing feelings and emotions.

Keywords: characters from Thai literary works, songs involving Thai literary works in the lyric

¹ Undergraduate students in Thai Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Chandrakasem Rajabhat University

e-mail: peung_chawanrat@hotmail.com

² Undergraduate students in Thai Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Chandrakasem Rajabhat University

e-mail: spnat39@hotmail.com

³ Lecturer in Thai Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Chandrakasem Rajabhat University

e-mail: natthanan.l@gmail.com

บทนำ

บทเพลงเป็นสิ่งที่ช่วยอนุรักษ์วรรณคดีไทยให้คงอยู่สืบไป เนื่องจากบทเพลง คือ บทประพันธ์ชนิดหนึ่งที่มีไว้ใช้ขับร้องหรือบรรเลง ใช้บอกเล่าเรื่องราว อารมณ์ ความรู้สึกต่าง ๆ นับเป็นสื่อบันเทิงที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายมาอย่างยาวนานนับแต่อดีต และมีความใกล้ชิด ต่อคนในสังคมเป็นอย่างมาก นอกจากจะให้ความบันเทิงแล้วบทเพลงยังเป็นสื่อที่สะท้อนวิถีชีวิต ความเป็นไปของสังคมได้อย่างดีไม่ต่างจากวรรณคดีดังที่ ลัดดา ปาณทัณฑ์ (2544, หน้า 1) กล่าวว่า “บทเพลงเป็นสื่อที่เข้าถึงประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ได้กว้างขวาง มีอิทธิพลต่อความคิด ค่านิยมอย่างทั่วถึง ง่ายตาย และซึมลึก”

ในอดีตเพลงจากวรรณคดีไทยมีลักษณะการแต่งเนื้อร้องแบบกลอนแปด มีการเอื้อนทำนอง ต่อมาจึงพัฒนาเป็นเพลงการรำ และนิยมใส่คำร้องทำนอง นำเรื่องราวจากวรรณคดีมาทำเป็นโขน ละครร้อง ฯลฯ จนมาประกอบละครและเพลงทั่วไป เพลงจากวรรณคดีมีการประยุกต์สร้างสรรค์มากขึ้น โดยเน้นการใส่ทำนองที่แปลกใหม่ เนื้อร้องเน้นการเล่าเรื่องตรงไปตรงมาและบางเพลงเปรียบเทียบกับเชิงสอนใจหรือรักสามเส้าของตัวละครในวรรณคดี จากเดิมนั้นนิยมใช้ทำนองเพลงไทยเดิม เพลงลูกทุ่ง และเริ่มเข้าสู่ยุคปัจจุบันด้วยเพลงสากล ซึ่งเพลงที่นำเรื่องราวจากวรรณคดีมาถ่ายทอดนั้นอาจเป็นเพราะเนื้อหาในวรรณคดีโดนใจและเป็นอีกส่วนหนึ่งที่ทำให้วัยรุ่นหันมาสนใจและอนุรักษ์ความเป็นไทยมากขึ้นด้วยการใช้ภาษาแต่งเนื้อร้องที่เข้าใจและเข้าถึงได้ง่ายมากขึ้น

ใน พ.ศ. 2559 เกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์เพลง “เที่ยวไทยมีเฮ” ขับร้องโดย เก่ง ธชย ปทุมวรรณ ที่ตัวมิวสิควิดีโอได้นำเรื่องราวจากวรรณคดีไทยมาดัดแปลงให้เกิดความร่วมสมัย โดยการนำเอาตัวละครจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์มาสร้างสีสันความบันเทิงตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ของประเทศไทย ทำให้ผู้คนเริ่มหันมาสนใจเกี่ยวกับความเป็นไปของวรรณคดีไทยมากขึ้น จนกลายเป็นที่นิยมให้กับกลุ่มศิลปิน นักแต่งเพลงมากมายนำไปสร้างสรรค์ผลงาน เช่น I'm sorry (ลัดดา) ของวง The Rube พุดถึงเหตุการณ์ที่พระรามไม่เชื่อใจนางสีดาจึงสั่งให้นางสีดาไปลุยไฟ ภายหลังรู้ว่าตนผิดจึงอยากขอโทษ ทำให้เพลงนี้โด่งดังมากจากการนำเรื่องราวจากวรรณคดีรามเกียรติ์มาถ่ายทอดจนกลายเป็นที่นิยมของคนในปัจจุบัน

บทเพลงจากวรรณคดีไทยในยุคปัจจุบันได้รับความนิยมมากขึ้น เพราะมีการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์โดยการแต่งทำนองและจังหวะที่แปลกใหม่ เนื้อหาเน้นการเล่าเรื่องตรงไปตรงมา ผู้เขียนได้นำลักษณะเด่นของตัวละครในวรรณคดีมาปรากฏในเนื้อหาของบทเพลง นอกจากนี้บางเพลงยังเปรียบเทียบกับเชิงสอนใจ เป็นเรื่องราวความรักที่ไม่สมหวัง ผู้เขียนเลือกใช้ภาษาที่ทันสมัยมากขึ้น สละสลวย ใช้สำนวน ภาพพจน์ การเปรียบเทียบที่ทำให้ผู้อ่านรู้สึกคล้อยตาม เห็นภาพ และซาบซึ้ง

ตัวอย่างที่ 1

หยุดประณามฉัน...ว่าวันทองสองใจเสียที่
ตกที่นั่งนี้...ใครจะรู้ถ้าไม่ลองเป็นฉัน
ลำบากแค่ไหน...ที่ต้องเลือกต้องทำแบบนี้
ไม่เลือกก็โดนลงทัณฑ์...ต้องโทษประหารอาญาสองใจ

(อาญาสองใจ (วันทอง), 2559)

กลวิธีทางภาษาที่ปรากฏ คือ กลวิธีการใช้สำนวน ได้แก่ การใช้สำนวนเดิม คำว่า *วันทองสองใจ* สองใจเป็นวลีที่ใช้กล่าวถึงความไม่มั่นคงแน่นอนในทำนองชู้สาว นิยมใช้กับผู้หญิง วันทองสองใจ จึงหมายถึง หญิงที่จิตใจโลเลเลมกรัก การใช้สำนวนใหม่โดยเปลี่ยนแปลงสำนวนเดิม คือ *ตกที่นั่ง* มาจากสำนวน *ตกที่นั่งลำบาก* หมายถึง ตกอยู่ในฐานะที่ลำบาก นิยมใช้กล่าวในทางที่ไม่ดี กลวิธีการใช้คำมีศักดิ์ ได้แก่ *ประณาม* หมายถึง กล่าวร้าย ทำให้ผู้ที่ถูกกล่าวถึงได้รับความเสียหาย *ลงทัณฑ์* หมายถึง ลงโทษต่อผู้ที่กระทำความผิด *อาญา* หมายถึง โทษมักใช้สำหรับพระเจ้าแผ่นดินหรือเจ้านาย

จากกลวิธีการใช้ภาษาในบทเพลง อาญาสองใจ (วันทอง) สามารถสื่อให้เห็นว่า นางวันทองเป็นผู้หญิงเจ้าชู้มารัก หลายใจ ไม่สามารถเลือกใครคนใดคนหนึ่งได้ แม้ในบทเพลงอาญาสองใจ (วันทอง) จะสื่อไปในทางที่ดีและแก้ต่างให้นางวันทอง แต่ในสังคมไทยไม่ว่าจะเป็นยุคอดีตหรือปัจจุบัน “วันทองสองใจ” ก็ยังคงเป็นความคิดที่ผู้คนยึดถือกันอยู่เสมอ

ตัวอย่างที่ 2

จากนี้ นายจะมีฉัน เราจะมีกัน ไม่ว่าจะแห่งหนใด
จากนี้ นายจะปลดทุกข์ เราจะผ่านทุก อย่างไม่ได้
ใจที่รักและรักดีตั้งแก้วมณีนี้ ฉันพร้อมยกให้
จากนี้ตลอดไป หัวใจฉันเป็นของนาย

(หนูมาน, 2560)

กลวิธีทางภาษาที่ปรากฏ คือ กลวิธีการใช้คำมีศักดิ์ ได้แก่ *ปลดทุกข์* หมายถึง ทำให้ไกลจากทุกข์ ภัคดี หมายถึง ความจงรัก ความเลื่อมใสยิ่ง กลวิธีการใช้คำที่สื่ออารมณ์ ได้แก่ อารมณ์จริงใจ ดังตัวอย่างที่ยกมาข้างต้น แต่ละคำที่ผู้แต่งเลือกสรรแฝงไปด้วยความมุ่งมั่น จงรักภัคดี สามารถกระทำได้ทุกสิ่งเพือนายของตน จากตัวอย่างเพลงท่อนนี้ปรากฏคำที่สื่อถึงความจริงใจ จงรักภัคดี ความมั่นคงของจิตใจ ความกล้าหาญที่พร้อมจะเผชิญหน้ากับทุกภยันตราย อาทิ *นายจะมีฉัน เราจะมีกัน นายจะปลดทุกข์ หัวใจเป็นของนาย* กลวิธีการใช้ภาพพจน์ ได้แก่ *ใจที่รักและรักดีตั้งแก้วมณีนี้* ภาพพจน์ที่ปรากฏในเพลงท่อนนี้ ได้แก่ ภาพพจน์อุปมาอุปไมย เป็นการเปรียบเทียบจิตใจอันกล้าแกร่งและความมั่นคง ซื่อสัตย์ของตนมีคุณค่าเหมือนแก้วมณีที่เป็นสมบัติของล้ำค่า *หัวใจฉันเป็นของนาย* ภาพพจน์ที่ปรากฏในเพลงท่อนนี้ ได้แก่ ภาพพจน์อุปลักษณ์

จากการค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์การใช้ภาษาที่ปรากฏในบทเพลง เช่น งานวิจัยเรื่อง ความงามของภาษาในเพลงลูกทุ่ง ของ เกศราพร พรหมนิมิตกุล (2553) ลีลาภาษาในเพลงลูกทุ่งของครูสลา ของ อลิสา เลี้ยงรื่นรมย์ (2549) งานวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์การใช้ภาษาในเพลงไทยสากลของบริษัท อาร์.เอส. โปรโมชั่น 1992 จำกัด ช่วงปี พ.ศ. 2542 – 2546 ของ ศิริไล ชูวิจิตร (2549) งานวิจัยเรื่อง คุณค่าทางวรรณคดีของบทละครร้องของไทย ของ พวงเพ็ญ สว่างใจ (2551) งานวิจัยเรื่อง วิเคราะห์รสบทเพลงจากวรรณคดีไทย ของ จันทร์จิรา สอนแก้ว (2551) วิเคราะห์การใช้ภาษาภาพพจน์ ในมหาเวสสันดรชาดก (กัณฑ์ทศพรกัณฑ์) ฉบับเขมร ของ วัฒนชัย หมั่นยิ่ง (2559)

จากข้างต้นจะเห็นว่ายังไม่มีผู้ศึกษาการใช้ภาษาที่ปรากฏในบทเพลงจากวรรณคดีใน พ.ศ. 2559 – 2560 ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการใช้ภาษาที่ปรากฏในบทเพลงวรรณคดีในช่วงเวลา

ดังกล่าว เพื่อให้เข้าใจการเลือกใช้รูปภาษาที่สื่อถึงตัวละครในวรรณคดีที่ทำให้คนรุ่นใหม่เข้าใจและเข้าถึงวรรณคดีได้ง่ายขึ้น เป็นการอนุรักษ์วรรณคดีไทยซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทยให้ดำรงอยู่ต่อไปอีกทางหนึ่ง

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้ภาษาที่สื่อถึงตัวละครในวรรณคดีไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2559 – 2560

สมมติฐานการวิจัย

พฤติกรรมการใช้ภาษาที่ปรากฏมากที่สุด ได้แก่ การใช้คำมีศักดิ์ ส่วนพฤติกรรมการใช้ภาษาที่ปรากฏน้อยที่สุด ได้แก่ พฤติกรรมการใช้ภาษาอังกฤษ

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากบทเพลงจากวรรณคดีที่ปรากฏในเว็บไซต์กูเกิ้ล (www.google.com) โดยใช้คำค้นว่า เพลงจากวรรณคดีไทย เพลงจากวรรณคดีไทยร่วมสมัย ตั้งแต่ พ.ศ. 2559 – 2560 รวมทั้งสิ้น 28 เพลง ได้แก่ ตัวร้ายที่รักเธอ พระราม (ขอโทษที่หุบเขา) พระรามอกหัก พิเภก (ทำนายความรัก) กลับมาได้ไหม (พระราม) พระราม คนข้างเธอ (เมียทศกัณฐ์) I'M SORRY (สีดา) ในหนึ่งใจ.. มีหนึ่งเดียว (จากใจสีดา) พระลักษมณ์ (ผู้เสียสละ) สุวรรณมัจฉา Fin วันทอง อาญาสองใจ (วันทอง) รอ (นางเงือก) รักเกินห้ามใจ (ผีเสื้อสมุทร) จินตะหราวาตี (คนที่ถูกลืม) มโนราห์ (พระสุธน มโนราห์) รักกันที่ตรงไหน (เงาะป่า/สังข์ทอง) คนหน้าตาไม่ดี ที่เธอยังรัก (เงาะป่า สังข์ทอง) หัวใจทศกัณฐ์ (Devil's Heart) หนุมาน หนุมาน (ลมหายใจพลีให้เธอ) ใจไปถึง ทรานนิรันดร์ อวสานรัก ตะเกาทอง (รับได้ไหม ไม่บริสุทธิ์) แก้วหน้าม้า (ต้องสวยแค่ไหน) ชันหมากล่อม

จากนั้นผู้วิจัยได้สืบค้นเนื้อเพลงจากสื่ออินเทอร์เน็ตในเว็บไซต์ต่าง ๆ แล้วผู้วิจัยจึงนำเพลงจากวรรณคดีไทยที่ได้เก็บข้อมูลมาวิเคราะห์ทั้งด้านการใช้คำ การใช้สำนวน และการใช้ภาพพจน์

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้ภาษาที่สื่อถึงตัวละครที่ปรากฏในเพลงจากวรรณคดีไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 – 2560 มีดังนี้

1. การใช้คำ

1.1 การใช้คำมีศักดิ์ เป็นคำที่ให้ความรู้สึกสูงส่งกว่าคำธรรมดาทั่ว ๆ ไป (ชำนาญ รอดเหตุภัย, 2522, หน้า 74) คำมีศักดิ์จะพบมากในเพลงจากวรรณคดีที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์เป็นส่วนใหญ่ เช่น

หยุดประณามฉันว่าวันทองสองใจเสียที
ตกที่นั่งนี้ใครจะรู้ถ้าไม่ลองเป็นฉัน
ลำบากแค่นั้นที่ต้องเลือกต้องทำแบบนั้น
ไม่เลือกก็โดนลงทัณฑ์ต้องโทษประหารอาญาสองใจ

(อาญาสองใจ (วันทอง), 2559)

จากตัวอย่าง คำว่า ประณาม หมายถึง กล่าวร้าย ทำให้ผู้ที่ถูกกล่าวถึงได้รับความเสียหาย ลงทัณฑ์ หมายถึง ลงโทษต่อผู้ที่กระทำความผิด อาญา หมายถึง โทษมักใช้สำหรับพระเจ้าแผ่นดินหรือเจ้านาย จากการเลือกใช้คำของผู้ประพันธ์ทำให้เห็นช่วงสุดท้ายของชีวิตนางวันทองได้อย่างชัดเจน ก่อนหน้านั้นนางถูก มารดาบังคับให้แต่งงานกับขุนช้างแต่ความจริงนั้นนางมีใจรักมั่นเพียงขุนแผน ชาวบ้านจึงประณามว่าวันทองเป็นหญิงสองใจ หลังขุนช้างได้ถวายฎีกาพระพันวษาจึงให้นางเลือกว่าจะอยู่กับใครระหว่าง ขุนแผน ขุนช้าง และพระไวยหรือพลายงาม แต่นางวันทองไม่สามารถเลือกได้ สุดท้ายจุดจบของนางก็ต้องโทษประหารถูกฟันคอขาดตาย

1.2 การใช้คำสแลง เป็นคำที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง แต่เมื่อไม่ได้รับความนิยมจึงเสื่อมถอยหายไป คำสแลงถือเป็นคำที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาและยังถือว่าเป็นคำที่มีความใกล้ชิดต่อวัยรุ่นเป็นอย่างมาก จากการวิเคราะห์ข้อมูลทำให้ทราบว่าคำสแลงจะพบมากในเนื้อเพลงที่เป็นท่อนแร็ป เนื่องจากเป็นท่อนที่ต้องอาศัยความเร็วในการร้องผู้ประพันธ์จึงต้องอาศัยคำที่กระชับทันสมัย และเข้าใจง่าย เช่น

เอัยร์รักพี่ได้มัยบ่องตงหมดใจให้เธอลิ้น
เวลาเธอยิ้มช่างเฝ้ายวนใจเอย
เจ้านกขมิ้นเหลือองอ่อนหลับตาลงนอนคิดถึงน้องนาง

(Fin (วันทอง), 2559)

จากตัวอย่างเป็นการใช้คำสแลงเพื่อให้ทันสมัย ได้แก่ คำว่า บ่องตง มาจากคำว่า บอกตรง ๆ เกิดจากการรวบคำ เป็นถ้อยคำหรือสำนวนที่ใช้เข้าใจกันเฉพาะกลุ่มหรือชั่วระยะเวลาหนึ่ง ไม่ใช่ภาษาที่ยอมรับกันว่าถูกต้อง จากเนื้อเพลงกล่าวถึง ขุนช้างนั้นขอร้องอ่อนวอนให้วันทองรักรักตน ไม่ว่าจะยามใดใจก็เฝ้าคิดถึงแต่วันทอง ถึงขนาดกล่าวว่าทั้งหัวใจยกให้นางทั้งหมด

1.3 การใช้คำภาษาอังกฤษ เป็นการใช้คำภาษาอังกฤษมาแทรกในบทเพลง เพราะอิทธิพลจากวัฒนธรรมตะวันตกและทำให้เข้าถึงกลุ่มผู้ฟังวัยรุ่นได้มากขึ้น จากการวิเคราะห์ข้อมูล การใช้คำภาษาอังกฤษที่พบในเนื้อเพลง มีทั้งการใช้คำภาษาอังกฤษโดยตรงและการทับศัพท์ภาษาอังกฤษ เช่น

อันตัวเรานั้นคือทศกัณฐ์ พระราชาแห่งกรุงลงกา
เอ็งเจิงเงยไม่เก่งภาษา เกรงาทำให้ไพเราะเท่าไรนัก
ข้าไม่เคยจะร้องเพลงแร็ปหรือร็อก
ข้าไม่เคยจะร้องเพลงร็อกถ้าจะรัก
ร้องเป็นเพียงก็แต่จะเอ็งเจิงเงย ที่เธออาจมองดูว่ามันเขย

(หัวใจทศกัณฐ์ (Devil's Heart), 2560)

จากตัวอย่าง คำว่า แร็ป (Rap) หมายถึง การพูดในลักษณะคำกลอนลงจังหวะเพลง โดยส่วนใหญ่จะใช้จังหวะเร็ว เป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบของวัฒนธรรมฮิปฮอปและเป็นฉันทลักษณ์สมัยนิยม ร็อก (Rock) หมายถึงแนวเพลงที่ได้รับความนิยม มีต้นกำเนิดจากดนตรีร็อกแอนด์โรล การที่ผู้ประพันธ์เลือกใช้คำว่า แร็ป และ ร็อก ซึ่งเป็นตัวย่อของ ร. ทำให้ประโยคมีความคล้องจอง สละสลวยมากยิ่งขึ้น อีกทั้งผู้ประพันธ์ยังพยายามสื่อความให้เห็นว่า ทศกัณฐ์นั้นเป็นยักษ์ที่ไม่เก่งในเรื่องของการพูด หากรักก็ไม่พูดอ้อมค้อมแต่ใช้การกระทำเป็นการบอกเล่า

1.4 การใช้คำสื่ออารมณ์ เป็นการใช้คำอาจก่อให้เกิดความรู้สึกกระทบกระเทือนอารมณ์ ผู้ฟัง (ชำนาญ รอดเหตุภัย, 2522, หน้า 70 - 81) การเลือกสรรคำมีผลกระทบต่อความรู้สึกของมนุษย์ ทั้งอารมณ์สุข อารมณ์เศร้า อารมณ์โกรธ หากผู้ประพันธ์เลือกใช้คำที่มีความสละสลวยและเหมาะสมย่อมสามารถทำให้ผู้ฟังคล้อยตามและได้รับบรรณาธิบายยิ่งขึ้น จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถแบ่งอารมณ์ความรู้สึกที่ถ่ายทอดผ่านบทเพลงจากวรรณคดีไทย เช่น

จะอยู่เคียงข้างเธอเสมอ อยู่เคียงข้างเธอเรื่อยไป
ไม่มีวันจะหนีไปไหน อยู่ดูแลไม่ห่างไกล
จะอยู่เคียงข้างเธอเสมอ อยู่เคียงข้างเธอเรื่อยไป
อยู่คู่พญานางไทย ยอยักษ์ผู้ยิ่งใหญ่กับนางมณโฑ

(คนข้างเธอ (เมียทศกัณฐ์), 2560)

จากตัวอย่างเป็นการใช้คำแสดงอารมณ์จริงใจ แสดงให้เห็นถึงความรักของนางมณโฑและทศกัณฐ์ที่แม้ว่าจะมีอุปสรรคให้ต้องเข้าใจผิดกันแต่จะคอยดูแลอยู่เคียงข้างกันเสมอ ในตอนหนึ่งของรามเกียรติ์ที่พาลีเห็นนางมณโฑรูปงามจึงพาลหาเรื่องไปแย่งชิง แต่เมื่อพระโคบุตร อาจารย์ของทศกัณฐ์มาช่วยเจรจา นางมณโฑและทศกัณฐ์กลับมารองรักกัน แต่ก็ยังไม่วายเมื่อถึงคราวทำสงครามกับพระราม นางก็ได้ตกเป็นเมียหนุมานด้วยการใช้เล่ห์กลปลอมตัวเป็นทศกัณฐ์จากการทำพิธีช่วยทศกัณฐ์ เมื่อทศกัณฐ์รู้ก็ได้โกรธเคืองอีกทั้งยังปลอมโยนนางไม่ถือโทษให้ถือว่าเป็นเวรกรรม แม้ว่าจะมีความรักจะมีเหตุมากมายแต่นางก็รักและจงรักภักดีต่อทศกัณฐ์และพร้อมที่จะอยู่เคียงข้างตลอดไป เนื้อเพลงจึงแสดงให้เห็นว่าการมีความรักอันมั่นคงของนางมณโฑ อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงข้อดีของทศกัณฐ์ตรงที่มีความมีเหตุผลและความเห็นอกเห็นใจที่สำคัญที่สุดคือการให้เกียรติคู่ครองของตน

ไม่ได้เป็นพระลักษมณ์ฉันเหมือนกับพระราม
ที่คอยเดินตามตัวนางสีดาอยู่เรื่อยไป
ฉันมันดีแค่นี้ เธอต้องการแค่นี้
หรือจะให้ฉันนั้นเป่าคาถาเวทมนตร์ใส่
ให้เธอเสียใจร้องไห้อย่างนี้

(พระราม, 2559)

จากตัวอย่างเป็นการใช้คำแสดงอารมณ์ประชด แสดงให้เห็นถึงเรื่องราวในเรื่องรามเกียรติ์ ในตอนที่พระรามไปตามอ่อนวอนขอคืนดี นางสีดา เพราะเหตุอันทำให้ต้องเข้าใจผิด แต่พระลักษมณ์ไม่ได้ประหารนางและปล่อยนางไป จากนั้นจึงควักหัวใจวางมาถวายพระรามแทนหัวใจนางสีดา

ด้วยเหตุนี้นางสีดาจึงไม่ยอมกลับเมืองกับพระราม นางจะอาศัยอยู่ในป่าแทน จากประโยค “ไม่ได้เป็นพระลักษมณ์ฉันเหมือนกับพระราม” ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อให้ถึงความรักที่ตามติดไม่ลดละ ซึ่งต่างจากความรักรของพระลักษมณ์ที่ปล่อยให้นางอุรุมิลาผู้เป็นชายาเฝ้ารอคอยอยู่ที่เมืองนานถึง 14 ปี

มาตอนนี้รู้เพียงว่าใจเธอนั้นมีใคร
บ้างก็คิดบ้างก็แค้น พลายแก้วมันหนามยอกกาย
อยากจะยอม แต่ในใจมันยังคงเจ็บเหลือเกินไอ้ว
แก้วแหวนเงินทองนะมันไม่พอไข่ม้อย
ใจเธอมีใครจึงปฏิเสธฉัน

(ขันหมากล่อม, 2560)

จากตัวอย่างเป็นการใช้คำแสดงอารมณ์โกรธ คำว่า แค้น แสดงให้เห็นถึงอารมณ์โกรธของขุนช้างที่มีต่อนางวันทอง ขุนช้างนั้นนับเป็นคนหบดีผู้มีชื่อเสียงแห่งเมืองสุพรรณบุรี แต่กลับต้องถูกนางวันทองปฏิเสธเพราะในใจของนางมีความรักมั่นคงให้ขุนแผนเพียงผู้เดียว

วันที่เธอจากไป ใจฉันยังปวดร้าว หนอยู่กับความเหงา
ต้องนอนเดียวดายทั้งคืน ฉันนั้นทำผิดไป ก็รู้ตัวเมื่อวันที่สาย
ถึงจะอ่อนวอนแค่ไหน เธอกคงไม่มีวันย้อนคืน
เพราะรัก รักเธอมากเกินไป ก็รู้ฉันนั้นทำพลาดไป
อยากขอ ให้เรากลับมาเริ่มใหม่ ได้ไหม ให้อภัยคน ๆ นี้

(กลับมาได้ไหม (พระราม), 2560)

จากตัวอย่างเป็นการใช้คำแสดงอารมณ์เสียใจและอาลัย ในท่อนนี้กล่าวว่า อยากขอให้อภัยกลับมาเริ่มใหม่ได้ไหม ให้อภัยคน ๆ นี้ ในวรรณคดีนางสีดานั้นได้จากพระรามไปแล้ว เพราะความเข้าใจผิดและไม่เชื่อใจของพระราม ทำให้นางสีดาต้องถูกประหาร แต่ดีที่พระลักษมณ์ช่วยให้หนีรอดไปได้กว่าพระรามจะสำนึกได้ เวลาผ่านไปเนิ่นนาน เกิดเหตุการณ์ที่ทำให้พระรามได้พบกับลูกโดยบังเอิญ พอสืบถามจึงรู้ว่าเป็นลูกของนางสีดา ก็ตามไปขอคืนดีและจะพานางสีดากลับเข้าเมือง แต่นางสีดาที่เสียใจมากไม่ยอมคืนดีด้วย หลายต่อหลายครั้งที่พระรามไปอ่อนวอนขอร้องจนนางยอมให้อภัยในที่สุด แสดงให้เห็นว่าความเข้าใจผิดของพระรามที่นำไปสู่อารมณ์อาลัยเสียใจต่อการกระทำที่ไม่ได้ไตร่ตรองให้ดี เมื่อมารู้ความจริงภายหลังจึงรู้สึกผิดและเสียใจ

สุดท้ายก็เป็นอย่างนี้ สักทีก็แพ้เรื่อยมา
สุดท้ายต้องจมอยู่กับน้ำตา ความเฉยชาและความเสียใจ

(ตัวร้ายที่รักเธอ, 2559)

จากตัวอย่างเป็นการใช้คำแสดงอารมณ์โศกเศร้า คำที่บอกถึงอารมณ์เศร้า คือ น้ำตา น้ำตาเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความโศกเศร้าและความดีใจ แต่จากบริบทนี้จะสื่อไปในอารมณ์เศร้า จากท่อนที่ว่า สุดท้ายต้องจมอยู่กับน้ำตา ในรามเกียรติ์กล่าวถึง เหตุเพราะทศกัณฐ์ไปแย่งชิงนางสีดาจากพระรามจึงเกิดศึกแย่งชิงนาง ทำให้บริวารต่างล้มตายกันมากมายสุดท้ายทศกัณฐ์ก็ต้องพ่ายแพ้สิ้นชีวิตเพราะถูกศรพระราม เป็นการนำวรรณคดีมาเชื่อมโยงกับชีวิตจริง เปรียบตนเองเป็นทศกัณฐ์ที่แพ้คู่ต่อสู้

นั่นคือพระราม แม้ว่าจะมีนิสัยที่ร้ายกาจแค่ไหนแต่ว่าเรื่องของการรักนั้นรักจริง แต่สุดท้ายก็แพ้รักให้คนอื่นแล้วต้องมานั่งเศร้าภายหลัง

2. การใช้สำนวน สำนวน คือ ถ้อยคำที่เรียบเรียงขึ้นมาอย่างไม่ถูกหลักไวยากรณ์ แต่รับใช้เป็นภาษาที่ถูกต้องได้ ดังนั้นสำนวนจึงหมายถึง ถ้อยคำที่เกิดขึ้นมาซึ่งไม่ได้ตรงกับหลักวิชาการหรือคดีต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งหัวข้อของกลวิธีการใช้สำนวนไว้ 3 ประเภท ได้แก่

2.1 การใช้สำนวนเดิม เป็นวลีหรือประโยคที่ลึกซึ้งคมคาย มีความหมายแฝง เป็นคำสอนหรือเป็นคติให้คิด นิยมใช้กันแพร่หลาย (จารุวรรณ พุทบัณฑิต และคณะ, 2543, หน้า 29) เช่น

พระปิ่นทองเอ๋ยโฉนเลยให้ข้าอ้อมท้อง

ร่วมเรียงเคียงหมอนนอนฝันเท่านั้นก็ยกไกล

มิได้ตามนั้นต้องโดนโทษทัณฑ์ประหารชีพวางวาย

จำใจถอดรูปม้ากลายเป็นนางมณีนีรตนา

(แก้วหน้าม้า (ต้องสวยแค่ไหน), 2560)

จากตัวอย่าง ร่วมเรียงเคียงหมอน หมายถึง การแต่งงานอยู่กินกันฉันผัวเมียและอีกสำนวนคือ ถอดรูป หมายถึง เอรูบเดิมออกเผยให้เห็นรูปร่างข้างใน จากเนื้อเพลงนางมณีนีรตนาหรือนางแก้วหน้าม้าได้ตัดพ้อถึงพระปิ่นทองที่มองตนแค่รูปลักษณ์ภายนอก ตอนที่ยังไม่ถอดรูปม้ามีรูปร่างหน้าตาต่างอัปลักษณ์ ผู้คนต่างพากันเกลียดชังแต่พอนางถอดรูปม้าออกเผยให้เห็นรูปลักษณ์ที่งดงามพระปิ่นทองจึงเปลี่ยนท่าทีไปจากเดิม

เธอเปลี่ยนแปลงไป เหมือนลืมนึกว่าเคยรักกัน

รักที่ให้อัน ลดลงจนเห็นได้ชัดเจน

ประหม่อมสุหรี่ฝ้ายขาว ตำแหน่งนี้ข้าไม่ยอมเป็น

เจ็บเจียนตายขมใจเยือกเย็น ทั้งที่น้ำตาตกใน

(จินตะหราวาทิ (คนที่ถูกลืมนึก), 2559)

จากตัวอย่าง น้ำตาตกใน เป็นสำนวนเดิมหมายถึง การเศร้าเสียใจอย่างหนักแต่ไม่แสดงอาการเสียใจออกมาให้คนอื่นรู้ จากเนื้อเพลงเป็นการรำพึงรำพันของจินตะหราตัดพ้อถึงอิเหนาที่เปลี่ยนแปลงไปหลังได้เห็นความงามของบุษบา อิเหนาหลงรักบุษบาอย่างหมดใจจึงทำให้ลืมนึกความรักที่เคยมีให้จินตะหราไปอย่างหมดสิ้น

2.2 การใช้สำนวนใหม่ เป็นสำนวนที่เกิดขึ้นใหม่คิดขึ้นโดยพิจารณาจากการกระทำเป็นส่วนใหญ่ ไม่คำนึงถึงความไพเราะ สละสลวย แต่ใช้สื่อสารได้เข้าใจตรงกัน (จารุวรรณ พุทบัณฑิต และคณะ, 2543, หน้า 29) เช่น

มาตอนนี่รู้เพียงว่าใจเธอนั้นมีใคร
บ้างก็คิดบ้างก็แค้น ปลายแก้วมันหนามยอกกาย
อยากจะยอม แต่ใจมันยังคงเจ็บเหลือเกิน
แก้วแหวนเงินทองนะมันไม่พอใช้ไหม
ใจเธอมีใคร จึงปฏิเสธฉัน

(ชั้นหมากล่อม, 2560)

จากตัวอย่างเป็นการใช้สำนวนใหม่ที่มีเค้ามาจากสำนวนเดิม ได้แก่ หนามยอกกาย มาจากสำนวนเดิม คือ หนามยอกอก หมายถึง คนหรือเหตุการณ์ที่ทำให้รู้สึกเหมือนมีอะไรมีทิ่มแทงอยู่ในอกตลอดเวลา การที่ผู้ประพันธ์ได้เปลี่ยนจากคำว่า อก เป็น กาย นั้นก็เพื่อให้ผู้ฟังได้รับรู้ถึงอารมณ์ความรู้สึกที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น จากเนื้อเพลงเป็นตอนี่ที่ขุนช้างได้พรรณนาถึงความแค้นและความเจ็บปวดที่มีต่อขุนแผน ทั้งสามนั้นเป็นเพื่อนกันมาตั้งแต่เด็ก แม้บางครั้งจะคิดถึงความเป็นเพื่อนวัยเยาว์แต่ด้วยความแค้นที่มีมากกว่าจึงทำให้ความเป็นเพื่อนนั้นขาดสะบั้นลงเพราะผู้หญิงคนเดียว

ทำดีไม่ต้องอวดเบ่ง
ใครใครก็เกรงและครั้นคร้าม
ก็ทศกัณฐ์ก็มาจะมีก็หน้าก็มีมือก็ตาม
ชีวิตนี้ข้าพลีให้ขอมอบถวายแต่ศรีราม

(หนุมาน (ลมหายใจพลีให้เธอ), 2560)

จากตัวอย่าง อวดเบ่ง เป็นสำนวนใหม่ หมายถึง อวดเก่ง สำนวนนี้นิยมผู้คนใช้ในทางที่ไม่ดี สื่อถึงคนที่ชอบคุยโต หยิ่งยโสอวดตน จากบริบทเนื้อเพลง หมายถึง การที่หนุมานอยู่ฝ่ายพระรามเท่ากับว่าเป็นฝ่ายคุณธรรม แม้ไม่ต้องป่าวประกาศแต่ทั่วหล้าย่อมรู้ นอกจากจะหมายถึงการทำความดีโดยไม่ต้องคุยโตให้ผู้อื่นรับรู้แล้วยังเชื่อมโยงไปถึงลักษณะพิเศษของหนุมานนั่น คือ อิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ที่มีมาก อาทิ มีพลังกำลังกล้าแกร่ง หาวเป็นดาวเป็นเดือน มีชีวิตเป็นอมตะสามารถคืนชีพได้โดยไม่ต้องลม

3. การใช้ภาพพจน์ เป็นการใช้อ้อยคำที่ทำให้ผู้รับสารเกิดภาพในใจหรือจินตนาการตามได้จากการวิเคราะห์บทเพลงทั้ง 28 เพลง พบว่ามีกลวิธีการใช้ภาพพจน์ปรากฏในบทเพลง ดังนี้

3.1 ปฏิพจน์ เป็นการใช้คำถามที่ไม่ต้องการคำตอบ แต่ใช้เพื่อให้ผู้ฟังฉุกคิด เช่น
เธอจะรับได้ไหม ถ้าฉันไม่บริสุทธิ์

หากรักเราต้องสะดุด เอ็ง เอย เพราะราศีที่มีวมอง
ตะเกาแก้วเท่านั้นที่เหมาะสม ไม่ใช่ฉันตะเกาทอง
เจ็บกว่านี้มีไหม ใครเขามอง
ว่าฉันแค่ตัวแถม ให้เธอเป็นรางวัล

(ตะเกาทอง (รับได้ไหม ไม่บริสุทธิ์), 2559)

จากตัวอย่าง เธอจะรับได้ไหม ถ้าฉันไม่บริสุทธิ์ ในไกรทอง นางตะเกาทองทำท่าร้างเกียดชลาวันแต่แทนที่ชลาวันจะเลิกราวีนางแล้วพานางกลับไปบนบก กลับใช้เวทมนตร์สะกดตะเกาทองหลงรักและยอมอยู่เป็นภรรยาของตนที่ถ้ำ จนไกรทองเดินทางมาปราบจนสามารถสังหารชลาวันได้ จึงพานาง

ตะเกาทองกลับสู่พ่อแม่ สุดท้ายนางตะเกาทองก็ได้เป็นเมียของไกรทองและมีลูกด้วยกัน จากเนื้อเพลง
ผู้ประพันธ์ได้ถ่ายทอดอารมณ์เพลงผ่านตัวละครตะเกาทองที่ขឹងใจและตั้งคำถามฝากไปถึงไกรทอง

ความรักแท้เป็นยังไง ตัดสินที่ใจหรือป่าว
หรือเห็นแค่เพียงหน้าตาที่แสนดี
โปรดให้เธอพิจารณา ว่าฉันนั้นมีสิทธิ์ไหม
สมควรจะได้มาลัยจากเธอไหมเออ

(รักกันที่ตรงไหน (เงาะป่า/สังข์ทอง), 2559)

จากตัวอย่าง ว่าฉันนั้นมีสิทธิ์ไหม สมควรจะได้มาลัยจากเธอไหม มาจากตอนหนึ่งในเรื่อง
สังข์ทอง ตอนรจนาเสียงพวงมาลัย พระสังข์ที่ตอนนั้นได้สวมรูปเงาะได้รับพวงมาลัยเสียงรักจากนางรจนา
ด้วยรูปลักษณะอันอัปลักษณ์ ตัวดำ นุ่งผ้าสีแดงถือไม้กระบอง มีดอกชบาทัดหูไม่ได้มีความงามเหมือน
ชายอื่นแต่อย่างไร แต่นางรจนาก็ยังเสียงพวงมาลัยมาทางตน ด้วยเหตุนี้ผู้ประพันธ์จึงถ่ายทอดบทเพลง
ผ่านทางความรู้สึกของพระสังข์ในรูปเงาะ แสดงให้เห็นว่า ถ้าหากจะเลือกรักใคร่อย่างมองแค่เพียง
รูปร่างหน้าตาเท่านั้น แต่ให้ลองพิจารณาถึงข้างในจิตใจก่อนจึงจะตัดสินใจในการเลือก

3.2 อุปมา เป็นการเปรียบเทียบสิ่งที่มีลักษณะคล้ายคลึง ทำให้ผู้รับสารเห็นภาพหรือรู้สึกตาม
ได้อย่างชัดเจน เช่น

ยังคงต้องเดินทางอีกไกล สู่จุดหมายที่รออยู่
ทุกทุกก้าวคือการต่อสู้เพื่อทำให้เป็นจริง
ต่อให้มันยากเย็นเพียงใด เราชนะได้ทุกทุกสิ่ง
ขอแค่เชื่อจริงจริง ว่ามันต้องเป็นดังใจ
ให้ความฝันแทนดวงตะวันส่องหนทาง
ให้ความหวังแทนมือประคองให้เราก้าวไป

(ใจไปถึง, 2560)

จากตัวอย่าง ให้ความฝันแทนดวงตะวันส่องหนทาง ให้ความหวังแทนมือประคองให้เรา
ก้าวไป แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของหนุมานที่ต่อสู้กับทุกสิ่งทุกอย่าง เป็นการเปรียบเทียบความฝันเหมือนดวง
ตะวัน และเปรียบความหวังเหมือนมือ ความฝันเหมือนดวงตะวัน หมายถึง ความฝันนั้นมีพลังที่ทำให้ไปถึง
จุดหมาย เหมือนคนเราจะเดินไปตามทาง ฝ่าความมืดเพื่อหาแสงสว่างให้กับชีวิตเสมอ ความหวังเหมือน
มือ หมายถึง มือที่คอยประคองประคองให้เราต่อสู้กับปัญหา ฝ่าอุปสรรคให้เราสามารถทำความฝันนั้น
ต่อไปได้จนสำเร็จ โดยกล่าวให้เห็นถึงความเชื่อมั่นในความฝันและมีความหวังว่า ขอเพียงไม่ย่อท้อก็
สามารถก้าวผ่านอุปสรรคต่อสู้กับปัญหาจนประสบความสำเร็จหรือทำให้ความฝันเป็นจริงได้

จากนี้ นายจะมีฉัน เราจะมีกัน ไม่ว่าจะแห่งหนใด
จากนี้ นายจะปลดทุกข์ เราจะผ่านทุก อย่างไม่ได้
ใจที่รักและภักดี ตั้งแก้วมณีนี้ ฉันพร้อมยกให้
จากนี้ตลอดไป หัวใจเป็นของนาย

(หนุมาน, 2560)

จากตัวอย่าง ใจที่รักและภักดี ดังแก้วมณีนี้ กล่าวถึง หนุมานที่มีความภักดีต่อพระราม และนางสีดาเป็นล้นพ้นเปรียบได้กับอัญมณีที่มีมูลค่ามากมายมหาศาล หนุมานนั้นได้รับการยกย่องว่าเป็น ผู้มีความจงรักภักดีต่อพระรามมากที่สุด ทั้งยังมีความกล้าหาญฉลาดปราดเปรื่องมีไหวพริบปฏิภาณ มีคุณธรรม นอกจากนี้ยังเป็นผู้มีความแข็งแรงไม่แพ้ผู้ใดมีความว่องไว นอกจากความภักดีที่มีค่าดุจแก้วมณี แล้วยังสื่อให้เห็นถึงความแข็งแกร่งทนทาน ความมั่นคงซึ่งเปรียบได้กับ แก้วมณีที่มีความแข็งแรงทนทาน ต่อสิ่งที่มากระทบอย่างรุนแรงมีความมั่นคงอยู่เหนือสิ่งอื่นใด

3.3 อุปลักษณ์ เป็นการเปรียบเทียบโดยเชื่อมโยงสองสิ่ง ทำให้เห็นว่ามีลักษณะหรือคุณสมบัติ คล้ายคลึงกัน เช่น

อยู่หรือตายนับจากนี้ ความภักดีไม่สลาย
เคียงข้างจนวันสุดท้าย ลมหายใจพลีให้เธอ
เพราะเธอคือแสงตะวันแห่งหัวใจ ขอเทิดทูนไว้นานเท่านาน

(หนุมาน (ลมหายใจพลีให้เธอ), 2560)

จากตัวอย่าง เธอ คือ แสงตะวันแห่งหัวใจ จากวรรณคดีกล่าวถึงความรัก ซึ่งเป็นความรัก ที่จงรักภักดีของหนุมานที่มีต่อพระราม โดยหนุมานนั้นเป็นทหารเอกที่จงรักภักดีต่อพระรามมาก ผู้ประพันธ์ได้เปรียบเทียบความรักของหนุมานที่เกิดทูนพระรามเป็นพระอาทิตย์ที่ให้แสงสว่าง พระรามนั้นเป็นผู้ ชูชีวิตหนุมาน ทำให้หนุมานสามารถตายแทนพระรามได้ด้วยความรักความภักดีที่ไม่มีวันเสื่อมคลาย แสดงให้เห็นถึงความกตัญญูรู้คุณอันเป็นคุณธรรมอันพึงปฏิบัติด้วย

หนึ่งความรักที่ฉันมียังมั่นคงเรื่อยมา
และสิ่งที่แทนสัญญา คือ ซื่อสัตย์ทั้งใจ
อาจไม่เคยบอกให้รู้ว่ารักเธอเท่าไร
แต่ว่าหัวใจดวงเดิมก็ยังมียืนยัน

(ตราบนรินทร์, 2560)

จากตัวอย่าง สิ่งที่แทนสัญญา คือ ซื่อสัตย์ทั้งใจ เนื้อเพลงเปรียบถึงความรักของนางสีดาที่ มั่นคงจริงใจต่อพระราม ไม่ยอมมตกเป็นชายาของทศกัณฐ์แม้ตนจะอยู่ในกรุงลงกานานถึง 14 ปี แต่ความรัก ที่มีต่อพระรามยังคงเดิม จนศึกสงครามอันยาวนานสิ้นสุดลง พระรามกับนางสีดาก็กลับมาครองรักกัน ด้วยคำมั่นสัญญาที่มีต่อกันว่านางจะซื่อสัตย์และรักพระรามเพียงผู้เดียว ผู้ประพันธ์ต้องการแสดงให้เห็นถึง ความรักของคน ที่มีความซื่อสัตย์เป็นพื้นฐานของการใช้ชีวิตคู่

3.4 อธิพจน์ คือ การกล่าวเกินจริง อาจมากเกินจริงหรือน้อยเกินจริงก็ได้ เช่น

ในวันนี้ยังมีจุดหมาย จะดีร้ายต้องฟันฝ่า
ไม่ละทิ้งในความศรัทธา แค้เจอหนทางตัน
ไม่มีดาวที่ไกลเกินไป เหนื่อยเพียงไหนถ้าเราไม่หวั่น
ต้องเฝ้าถึงสักวัน นั่นคือรางวัลแห่งชัย

(ใจไปถึง, 2560)

จากตัวอย่าง การกล่าวเปรียบเปรยว่า ความฝันหรือชัยชนะนั้นมีหนทางเป็นจริง ในบริบทของเรื่องเกี่ยวกับสงครามระหว่างมนุษย์กับยักษ์ซึ่งต่อสู้กันเป็นเวลานาน *ไม่มีดาวที่ไกลเกินไปด้วยเอื้อมถึงสักวัน* เป็นการเปรียบเทียบเกินจริงว่า สักวันเราจะเอื้อมคว้าถึงดวงดาว ซึ่งความจริงเราไม่สามารถสัมผัสหรือคว้าดาวมาได้ แต่ผู้ประพันธ์เลือกใช้ประโยคนี้เพื่อปลุกศรัทธาและความเชื่อมั่นว่าสักวันจะต้องชนะการสงครามจะต้องจบลงอย่างมีชัยความศรัทธาที่มีจะทำให้เราไปถึงชัยชนะนั้นได้

กลับมาเถิดหนา แก้วตาของข้า โอ้ ดวงมณี

ผีเสื้อยักชี ยอมพลีทั้งกายใจไม่คืนค่า

ร้องไห้หวงวอน น้ำตาเป็นสาย ไม่อาจเปลี่ยนใจ ได้เพียงระกำ

เป่าปี่สังหารให้ตาย ก็ยังรักเกินจะหักใจ

(รักเกินห้ามใจ (ผีเสื้อสมุทร), 2559)

จากตัวอย่าง *เป่าปี่สังหารให้ตาย* ในวรรณคดีนั้นพระอภัยมณีได้เป่าปี่ฆ่านางผีเสื้อสมุทรจนตาย โดยเป่าจนสุดพลังลมให้เสียงมีความดังจนทำให้นางแสบแก้วหูแตกตายแม้ว่านางจะร้องไห้หวงวอนทำทุกวิถีทางให้คนรักกลับมาหาแต่ก็ไม่สามารถที่จะกลับได้ แสดงให้เห็นถึงความรักที่มั่นคงต่อคนรักคนหนึ่งว่าถึงแม้จะยอมทำทุกอย่างแล้วหากเขาไม่ได้รับรักเลยแม้แต่น้อยก็ไม่สามารถที่จะกลับมาอยู่ด้วยกัน ส่วนในชีวิตจริงนั้นเสียงปี่ก็มีได้สามารถที่จะฆ่าคนกันได้ง่าย ๆ

ตารางที่ 1 สรุปกลวิธีการใช้ภาษา

กลวิธีการใช้ภาษา	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
1. การใช้คำ		
1.1 การใช้คำมีศักดิ์	71	39.01
1.2 การใช้คำภาษาอังกฤษ	15	8.24
1.3 การใช้คำสแลง	5	2.75
1.4 การใช้คำสื่ออารมณ์	32	17.58
2. การใช้สำนวน		
2.1 การใช้สำนวนเดิม	8	3.41
2.2 การใช้สำนวนใหม่	4	2.19
3. การใช้ภาพพจน์		
3.1 ปฏิพจน์	14	7.70
3.2 อุปมา	11	6.04
3.3 อุปลักษณ์	9	4.94
3.4 อธิพจน์	13	7.14
รวม	182	100

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาที่สื่อถึงตัวละครที่ปรากฏในบทเพลงจากวรรณคดีไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 – 2560 พบว่ากลวิธีทางภาษาด้านการใช้คำที่ปรากฏมากที่สุดได้แก่ การใช้คำมีศักดิ์ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าบทเพลงที่มาจากวรรณคดีนั้นนิยมใช้ถ้อยคำที่มีความสละสลวย บางบทเพลงมีการใช้คำราชาศัพท์ร่วมด้วย อาจสืบเนื่องมาจากวรรณคดีในสมัยอดีตผู้แต่งส่วนใหญ่เป็นนักปราชญ์ ราชครู หรือพระมหากษัตริย์ล้วนมีการประพันธ์ด้วยภาษาที่งดงามอยู่แล้ว ฉะนั้นเมื่อนำเรื่องราวจากวรรณคดีมาประพันธ์เป็นบทเพลงในการเลือกสรรคำหรือภาษาที่ใช้ก็ควรมีความสอดคล้องกัน และถึงแม้มีการใช้คำมีศักดิ์แต่คนในสังคมก็สามารถเข้าใจความหมายได้ นอกจากนี้ได้เพลงที่ไพเราะแล้วยังทำให้ผู้ฟังสนใจมากขึ้นด้วย กลวิธีการใช้คำที่ปรากฏน้อยที่สุดได้แก่ การใช้คำสแลง ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สาเหตุที่ผู้ประพันธ์ไม่นิยมใช้คำสแลงอาจเป็นเพราะทำให้บทเพลงไม่สละสลวย

ด้านการใช้สำนวนที่พบมากที่สุด ได้แก่ กลวิธีการใช้สำนวนเดิม อาจเนื่องจากการใช้สำนวนที่มีมาแต่โบราณนั้น สามารถอธิบายเนื้อความต่าง ๆ ทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจได้อย่างชัดเจนมากกว่า สำนวนที่นำมาใช้ในการประพันธ์ส่วนมากเป็นการแสดงให้เห็นถึงอารมณ์ของตัวละครจากบทเพลงที่ผู้ประพันธ์ต้องการจะสื่อ เรื่องราวที่นิยมนำสำนวนมาประพันธ์คือเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับความรัก เป็นการแสดงให้เห็นความสามารถของผู้ประพันธ์ที่สามารถนำกลวิธีการใช้สำนวนมาเป็นส่วนหนึ่งในการประพันธ์บทเพลงจากวรรณคดีได้อย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิวีโล ชูวิจิตร (2549) ที่กล่าวถึงการนำสำนวนไทยดั้งเดิมมาใช้เปรียบเทียบในด้านความรักและแสดงให้เห็นถึงความงามในศิลปะของการใช้ถ้อยคำ

การใช้ภาพพจน์ที่ปรากฏมากที่สุดคือ ปฏิพจน์ เป็นภาพพจน์การใช้คำถามโดยไม่ต้องการคำตอบ ซึ่งมีการปรากฏมากที่สุดในกลวิธีการใช้ภาพพจน์ สื่อให้เห็นถึงความนิยมในการแต่งเพลงของผู้ประพันธ์ที่นิยมการตั้งถามในด้านความรักที่ไม่สมหวังโดยใช้ปฏิพจน์แทนเพื่อสื่อให้เห็นถึงอารมณ์ความรู้สึก ซึ่งสอดคล้องกับ วีรวรรณ คลังกรณ์ (2540) ที่ได้กล่าวถึงการใช่วิหารภาพพจน์ปฏิพจน์ว่าแสดงถึงทัศนคติเกี่ยวกับความรักที่ไม่สมหวัง

ข้อเสนอแนะ

1. การวิจัยพบว่าเพลงในวรรณคดีในปี พ.ศ. 2559 – 2560 ส่วนใหญ่เป็นเพลงที่มาจากเรื่องรามเกียรติ์ ผู้วิจัยเห็นว่าควรศึกษาอิทธิพลของเรื่องรามเกียรติ์ที่ถูกนำมาสร้างเป็นบทเพลง
2. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวิธีการใช้ภาษาที่สื่อถึงตัวละครวรรณคดีที่ปรากฏในบทเพลงจากวรรณคดี ผู้วิจัยเห็นว่าควรศึกษาจากสื่อด้านอื่น ๆ ซึ่งทำให้เข้าใจกลวิธีการใช้ภาษาที่สื่อถึงตัวละครในวรรณคดีในสื่อปัจจุบัน ซึ่งเป็นการเผยแพร่และอนุรักษ์วรรณคดีได้เป็นอย่างดี

บรรณานุกรม

- กลับมาได้ไหม (พระราม). (2560). สืบค้นจาก <https://www.siamzone.com/music/thailyric/12108>
- เกศราพร พรหมนิมิตกุล. (2555). ความงามของภาษาในเพลงลูกทุ่ง : กรณีศึกษาเพลงฮิตติดชาร์ตลูกทุ่งมหานคร. วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์. 9(2), หน้า 83-100.
- แก้วหน้าม้า (ต้องสวยแค่ไหน). (2560). สืบค้นจาก <https://www.siamzone.com/music/thailyric/13677>
- ชั้นหมากล่อม. (2560). สืบค้นจาก <https://www.siamzone.com/music/thailyric/12389>
- คนข้างเธอ (เมียดกัณฐ์). (2560). สืบค้นจาก <http://www.lyric.in.th/lyric.php?n=24375>
- คนหน้าตาไม่ดี ที่เธอยังรัก (เงาะป่า สังข์ทอง). (2559). สืบค้นจาก <http://www.lyric.in.th/lyric.php?n=11068>
- จารุวรรณ พุทบัณฑิต และคณะ. (2543). การใช้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ: แสงจันทร์การพิมพ์.
- จินตหราวาทิ (คนที่ถูกลืม). (2559). สืบค้นจาก <http://lyric.in.th/lyric.php?n=20310&s=artist>
- ใจไปถึง. (2560). สืบค้นจาก <https://www.siamzone.com/music/thailyric/13501>
- ชำนาญ รอดเหตุภัย. (2522). สัมมนาการใช้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครการพิมพ์.
- ตราบินรินทร์. (2560). สืบค้นจาก <https://www.siamzone.com/music/thailyric/12111>
- ตะเภาทอง (รับได้ไหม ไม่บริสุทธิ์). (2559). สืบค้นจาก <https://www.lyrics.city/2017/04/im-not-a-virgin-girl-can-you-take-it.html>
- ตัวร้ายที่รักเธอ. (2559). สืบค้นจาก <https://www.siamzone.com/music/thailyric/11246>
- ในหนึ่งใจ.. มีหนึ่งเดียว (จากใจสีดำ). สืบค้นจาก <http://www.lyric.in.th/lyric.php?n=19816>
- พระราม. (2559). สืบค้นจาก <https://www.siamzone.com/music/thailyric/11270>
- พระราม (ขอโทษที่หุบเขา). (2559). สืบค้นจาก <http://www.lyric.in.th/lyric.php?n=35471>
- พระรามอกหัก. (2559). สืบค้นจาก <https://www.siamzone.com/music/thailyric/11298>
- พระลักษมณ์ (ผู้เสียสละ). (2559). สืบค้นจาก <http://lyric.in.th/lyric.php?n=34286>
- พวงเพ็ญ สว่างใจ. (2551). คุณค่าทางวรรณคดีของบทละครเรื่องของไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิภก (ทำนายความรัก). สืบค้นจาก <https://nuerpleng.blogspot.com/search/label>
- มโนราห์ (พระสุธน มโนราห์). (2560). สืบค้นจาก http://chordzaa.blogspot.com/2017/10/blog-post_36.html
- รอ (นางเงือก). (2560). สืบค้นจาก https://nuerpleng.blogspot.com/2016/06/blog-post_3.html

- รักกันที่ตรงไหน (เงาะป่า/สังข์ทอง).** (2559). สืบค้นจาก <http://lyricry.blogspot.com/2018/03/nonrockshow.html>
- รักเกินห้ามใจ (ผีเสื้อสมุทร).** (2559). สืบค้นจาก <https://www.siamzone.com/music/thailyric/11321>
- ลัดดา ปาณุกัย (2544).** อิทธิพลของวรรณคดีไทยที่มีต่อเพลงไทยสากลในด้านเนื้อหาและรูปแบบ. นครราชสีมา: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.
- วัฒนชัย หมั่นยิ่ง.** (2559). วิเคราะห์การใช้ภาษาภาพพจน์ ในมหาเวสสันดรชาดก (กัณฑ์ทานกัณฑ์) ฉบับเขมร. วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรัตนเศรษฐ, 9(1), หน้า 32-55.
- วีรวรรณ คลังกรณ์.** (2540). บทเพลงลูกทุ่งของ ชาย เมืองสิงห์ : การศึกษาเชิงวิเคราะห์. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิวิไล ชูจิตตร.** (2549). การวิเคราะห์การใช้ภาษาในเพลงไทยสากลของบริษัท อาร์.เอส.โปรโมชั่น 1992 จำกัด ช่วงปี พ.ศ. 2542 – 2546. สารนิพนธ์สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวรรณมัจฉา.** (2559). สืบค้นจาก <https://www.siamzone.com/music/thailyric/11309>
- หนูมาน.** (2560). สืบค้นจาก <https://www.siamzone.com/music/thailyric/13039>
- หนูมาน (ลมหายใจพลีให้เธอ).** (2560). สืบค้นจาก <https://www.siamzone.com/music/thailyric/13153>
- หัวใจศกัณฐ์ (Devil's Heart).** (2560). สืบค้นจาก <https://www.siamzone.com/music/thailyric/13025>
- อลิสลา เลียงรื่นรมย์.** (2549). ลีลาภาษาในเพลงลูกทุ่งของครูสลา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อวสานรัก.** (2560). สืบค้นจาก <https://www.siamzone.com/music/thailyric/12955>
- อาญาสองใจ (วันทอง).** (2559). สืบค้นจาก <http://lyric.in.th/lyric.php?n=20319>
- Fin วันทอง.** (2559). สืบค้นจาก <http://lyric.in.th/lyric.php?n=6660>
- I'M SORRY (ลีด้า).** (2559). สืบค้นจาก <https://www.siamzone.com/music/thailyric/11097>